

Boli și dăunători ai cartofului

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 20.08.2020 Брой: 8/2020

Cartoful se numără printre cele mai răspândite culturi agricole. Valoarea lor biologică ridicată și utilizarea lor largă ca aliment, furaj și materie primă pentru industrie determină locul lor important în producția vegetală. În Bulgaria, acestea sunt de o importanță deosebită pentru regiunile sub-muncioase și muncioase ale țării, unde producția de cartofi este principala sursă de trai pentru o parte semnificativă a populației. Randamentele, însă, sunt printre cele mai scăzute din Europa. Motivele pentru aceasta sunt mai multe – discrepanța dintre cerințele biologice ale culturii și condițiile solului și climatice în cea mai mare parte a suprafețelor; nerespectarea elementelor cheie ale tehnologiei de cultivare; utilizarea de material săditor de cartof de calitate inferioară și, nu în ultimul rând, nivelul ridicat al presiunii de infecție din țară. Cartoful este atacat de un număr considerabil de boli și dăunători.

Dăunători

Cartoful este atacat de mai mulți dăunători majori de importanță economică semnificativă. Aceștia provoacă pagube directe plantelor și tuberculilor și pagube indirecte ca vectori ai bolilor virale. Cei mai importanți sunt: Gândacul colorado al cartofului (*Leptinotarsa decemlineata*) – provoacă pagube directe prin hrănirea cu frunzele; afidele – numeroase specii de afide atacă cartoful, dar cele mai răspândite și cu importanță economică sunt afida verde a piersicului (*Myzus persicae*), afida cătinii și a cartofului (*Aphis nasturtii*) și afida cartofului (*Macrosiphum euphorbiae*). Pe lângă pagubele directe, afidele provoacă și pagube indirecte. Ele sunt vectori ai bolilor virale ale cartofului. Un alt dăunător cu importanță economică în creștere este molia tuberculilor de cartof (*Phthorimea operculella*). Combaterea acestui dăunător este dificilă datorită modului de viață ascuns al larvelor și potențialului său reproducător ridicat. Următorii dăunători afectează tuberculii de cartof: viermii sârmă (fam. Elateridae); coropișnița (*Gryllotalpa gryllotalpa*); nematodele chistice ale cartofului (*Globodera rostochiensis* și *G. pallida*); nematodele formatoare de gălbiți (*Meloidogyne hapla*, *M. arenaria*, *M. incognita* și *M. javanica*).

Boli

Bolile virale și fungice sunt de o importanță economică majoră. Unele dintre ele pot fi combătute chimic, în timp ce prevenirea altora necesită respectarea unor cerințe fitosanitare și agronomice specifice care contribuie la protecția culturii și obținerea de randamente ridicate. Bolile virale au o importanță economică deosebită în cultura cartofului, în special în producția de material săditor. Acestea provoacă pagube serioase culturilor de cartof și sunt motivul degenerării materialului săditor. Multe dintre ele sunt transmise de afide, prin urmare prezența chiar și a unui singur tubercul infectat într-o cultură de sămânță este suficientă pentru ca cultura să fie infectată cu virus. Principalele virusuri care afectează cartoful sunt: Virusul X al cartofului – PVX (mozaicul comun al cartofului); Virusul Y al cartofului – PVY (boala virusului y); Virusul încrețirii frunzelor la cartof – PLRV (încrețirea frunzelor); Virusul A al cartofului – PVA (virusul A al cartofului); Virusul M al cartofului – PVM (virusul M al cartofului); Virusul S al cartofului – PVS (virusul S al cartofului). Pe lângă cele enumerate, există zeci de alte virusuri care afectează cartoful. În condițiile țării noastre, nu toate au importanță economică. Bolile fungice ocupă locul doi ca importanță economică. Din punct de vedere al nocivității, unele dintre ele depășesc bolile virale. Principalele boli cauzate de patogeni fungici care afectează cartoful sunt: mana cartofului (*Phytophthora infestans*); patul negru (*Alternaria porri* f.sp.*solani*); pojarul comun (*Streptomyces scabies*); pojarul pulverulent (*Spongospora subterranea*); gangrena (phoma) (*Phoma exiqua* var. *foveata*). Bolile enumerate provoacă pagube în timpul perioadei de vegetație. Bolile fungice care se dezvoltă pe cartof în timpul depozitării sunt putregaiul uscat *Fusarium* (*Fusarium coeruleum*) și gangrena (phoma) (*Phoma exiqua* var. *foveata*.) Boli bacteriene. Singura boală bacteriană înregistrată la cartof în țara noastră este putregaiul moale al tuberculilor cauzat de *Erwinia carotovora*. Aceasta provoacă pagube doar în timpul depozitării tuberculilor.

Boli și dăunători de carantină

Bolile cartofului supuse monitorizării și combaterii în țara noastră sunt *Clavibacter michiganensis* ssp.

sepedonicus – agentul cauzator al putregaiului inelar; *Ralstonia solanacearum* – agentul cauzator al putregaiului

brun bacterian; *Synchitrium endobioticum* – agentul cauzator al negii cartofului; Potato Stolbur MLO – stolburul;

Virusul bronzării peteciate a tomatei (TSWV) – bronzarea peteciată a tomatei; *Viroida fusiformă* a cartofului –

tubercul fusiform. Dăunătorii de carantină sub observație sunt molia guatemaleză a cartofului *Scrobipalpopsis*

solanivora Povolny, puricele de cartof – *Epitrix tuberis*, *Epitrix cucumeris*, *Epitrix similaris*, *Epitrix subcrinita*, și

nematodele: Nematodul formator de gălbiți Columbia – *Meloidogyne chitwoodi* și *Meloidogyne fallax*;

nematodele chistice ale cartofului – *Globodera rostochiensis* – nematodul chistic auriu al cartofului; *Globodera*

pallida – nematodul chistic palid al cartofului și *Ditylenchus destructor* – nematodul tuberculilor de cartof.